

РЪКОВОДСТВО ЗА ОБУЧАВАЩИ

Евробанкнотите и монетите

	страница
ВЪВЕДЕНИЕ	3
ЕВРОБАНКНОТИ	
Общи характеристики	5
Основни защитни елементи	7
Допълнителни защитни елементи	12
ЕВРОМОНЕТИ	
Общи характеристики и защитни елементи	14
СЪМНИТЕЛНИ И ПОВРЕДЕНИ БАНКНОТИ	
Мерки, предприети от ЕЦБ и националните централни банки	16
Обработка на евробанкноти за последваща употреба в паричното обращение от лица, боравещи професионално с пари в брой	17
Какво да предприемете в случай, че получите съмнителна банкнота	18
Какво да направите с негодните или повредени банкноти	19
ОТПЕЧАТВАНЕ НА БАНКНОТИ	20
ИНФОРМАЦИЯ ЗА ВРЪЗКА	22

Еврото е единната валута за една голяма група от страни в Европейския съюз, известна като „еврозона“. Повече от 300 милиона души в еврозоната използват евробанкноти и монети при плащания в брой. Освен това между 10 % и 20 % от евробанкнотите в обращение (в стойностно

изражение) се използват извън еврозоната. Значимостта на валутата и голямото международно признание неизбежно привличат и интереса на фалшификаторите към нея. Въпреки че тази заплаха е ограничена с помощта на съвременни високотехнологични защитни елементи, позволяващи евробанкнотите да бъдат сигурни и лесно различавани от фалшификатите, е необходимо да сте бдителни. За да се противостои на фалшифицирането, лицата, боравещи професионално с пари в брой в банки, фирми за търговия на дребно, ресторанти или други предприятия, в които се обработват големи количества пари в брой, трябва добре да познават евробанкнотите и монетите.

Настоящото ръководство е съставено за обучаващите лица, които работят с пари в брой. То предоставя основна информация за дизайна и защитните елементи на евробанкнотите и монетите. Изготвеният към него CD-ROM съдържа презентация на PowerPoint, която може да се адаптира за нуждите на конкретна група, както и интерактивна презентация за защитните елементи на банкнотите. Двете приложения могат да се използват за обучение или да се качат на вътрешната мрежа (интранет) на вашата фирма.

Настоящото ръководство обхваща и проверките за качество, които лицата, боравещи с пари в брой, трябва да извършват, преди да ги върнат в паричното обращение. Банкноти с влошено качество, например замърсените банкноти, следва да се върнат в местна банка или директно в националната централна банка, а не да се връщат в обращение, тъй като защитните елементи на чистите банкноти се проверят много по-лесно. Ръководството предлага и полезни съвети за начина на действие спрямо клиенти, които плащат със съмнителни банкноти.

Знанието, което разпространявате като обучаващ, има ценен принос за възпрепятстване на фалшифицирането и спомага за запазване на голямото обществено доверие в еврото.

Повече информация за евробанкнотите и монетите може да бъде получена от Европейската централна банка или от вашата национална централна банка. Данните за връзка ще намерите на страници 22 и 23 от настоящото ръководство.

Класическа архитектура

120 mm x 62 mm, сив цвят

Романска архитектура

127 mm x 67 mm, червен цвят

Готическа архитектура

133 mm x 72 mm, син цвят

Ренесансова архитектура

140 mm x 77 mm, оранжев цвят

Архитектура в стил барок и рококо

147 mm x 82 mm, зелен цвят

Архитектура от желязо и стъкло

153 mm x 82 mm, жълтокафяв цвят

Модерна архитектура на XX век

160 mm x 82 mm, лилав цвят

ДИЗАЙН

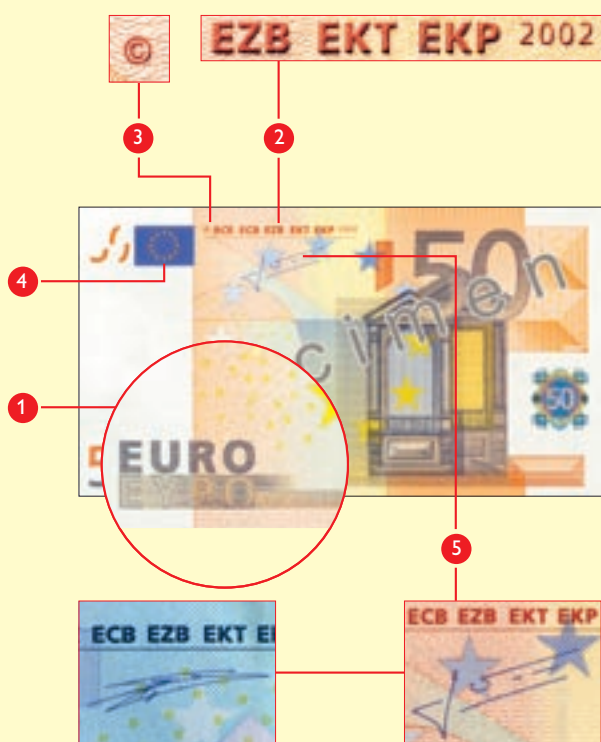
Дизайнът на седемте купюри евробанкноти се основава на обща тема — „Епохи и стилове в Европа“. Банкнотите (и монетите) са законно платежно средство в цялата еврозона.

Прозорците и вратите на лицевата страна на банкнотите символизират духа на откритост и сътрудничество в Европа. Дванайсетте звезди на Европейския съюз изобразяват динамиката и хармонията на съвременна Европа.

На обратната страна на всяка банкнота е изобразен мост от един от седемте периода от архитектурната история на Европа. Мостът е метафора за тясното сътрудничество и общуване между европейските народи и между Европа и останалия свят.

ЕЛЕМЕНТИ

- 1 Името на валутата, изписано с латински (EURO) и гръцки (ΕΥΡΩ) букви.
- 2 Инициалите на Европейската централна банка в пет езикови варианта — BCE, ECB, EZB, EKT, EKP, съответстващи на 11-те официални езика на Европейския съюз към момента на първото въвеждане на евробанкнотите.
- 3 Символът ©, обозначаващ защита на авторското право.
- 4 Знамето на Европейския съюз.

Вилем Ф. Дуйзенберг

Жан-Клод Трише

- 5 Подписът на председателя на Европейската централна банка. Подписът върху евробанкнотите принадлежи или на Вилем Ф. Дуйзенберг, първият председател на Европейската централна банка, или на Жан-Клод Трише, който поема този пост на 1 ноември 2003 г. Банкнотите с който и да е от тези два подписа са валидни.

РАЗПОЗНАВАНЕ НА ИСТИНСКИ БАНКНОТИ

Принтерите и цветните копирни машини могат да направят добри копия на всички видове печатни материали. Поради тази причина и с цел предпазване от фалшифициране банкнотите притежават редица защитни елементи, описани по-долу. Те ви помагат да разпознаете без особено усилие всяка истинска банкнота. Трудно е да се изготви фалшива банкнота, която да имитира всички тези елементи по убедителен начин.

Важно е да се отбележи, че ако банкнотите не се използват правилно, някои от характеристиките им могат да се променят. Например хартията на изпрана по невнимание банкнота може да свети на ултравиолетова светлина.

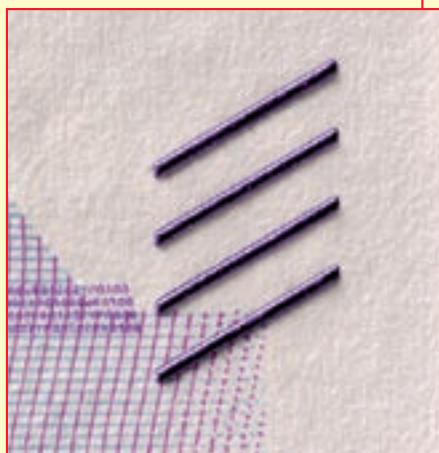
За да проверите дали една банкнота е истинска, е нужно да я пипнете, разгледате и наклоните.

РАЗПОЗНАВАНЕ ОТ НЕЗРЯЩИ И ХОРА С УВРЕДЕНО ЗРЕНИЕ

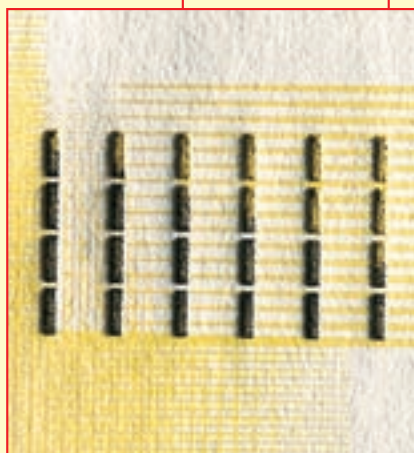
Бяха проведени консултации с Европейския съюз на слепите относно дизайна на банкнотите, вследствие на което в банкнотите бяха вградени четири елемента, които помагат на незрящите и на хората с увредено зрение да ги различават. Банкнотата от всяка една купюра:

- е с различен размер — колкото по-висока е номиналната стойност, толкова по-голяма е банкнотата.
- има преобладаващ цвят, като поредните банкноти са с контрастиращи цветове (например банкнотата от 10 € е червена, банкнотата от 20 € е синя).
- показва номиналната стойност с големи, отчетливи числа.
- включва релефен печат (наречен още интаглио печат), при който мастилото се усеща изпъкнало на определени места.

Допълнителни релефни елементи за незрящи хора са разположени успоредно на дължината на банкнотата от 200 € и ширината на банкнотата от 500 €.

Допълнителни релефни елементи за незрящи хора на банкнотата от 500 €

Допълнителни релефни елементи за незрящи хора на банкнотата от 200 €

- Релефен печат (наричан още интагио печат)
- Воден знак
- Осигурителна нишка
- Цифри, допълващи се срещу светлината (наричани още регистър на проглед)
- Холограмна лента или холограмен стикер
- Иридесцентна (златисто-перлена) ивица и число с променящ се цвят

Евробанкнотите се произвеждат чрез сложна печатарска технология. Те съдържат редица съвременни високотехнологични защитни елементи. Това прави лесно различаването им от фалшификати, като за целта не се нуждаете от специализирано оборудване. Всъщност единственото, което трябва да направите, е да пипнете, разгледате и наклоните банкнотите.

ПИПНЕТЕ шумящата и твърда **хартия** на банкнотата. За да усетите **релефния печат**, прокарайте пръст по лицевата страна на банкнотата или леко я подраскайте с нокът. Така ще почувствате, че на някои места мастилото е релефно.

РАЗГЛЕДАЙТЕ банкнотата, като я държите срещу светлина, за да видите **водния знак**, **осигурителната нишка** и **цифрите, допълващи се срещу светлината**. Трите елемента могат да се видят и от лицевата и от обратната страна на всяка истинска банкнота.

НАКЛОНЕТЕ банкнотата, за да разгледате **холограмната лента или стикер**, **иридесцентната/златисто-перлената ивица** (на банкнотите от 5 €, 10 € и 20 €) и **числото с променящ се цвят** (на банкнотите от 50 €, 100 €, 200 € и 500 €).

- **Винаги проверявайте няколко защитни елемента.**
- **Ако имате съмнения, сравнете банкнотата с друга, за която сте сигурни, че е истинска.**

ЕВРОБАНКНОТИ

Основни защитни елементи

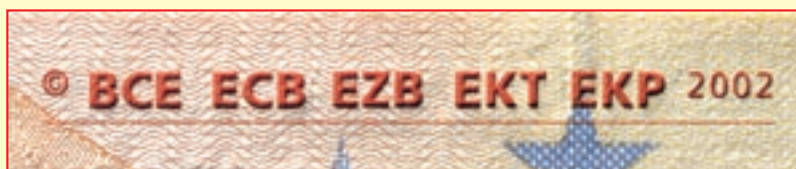
ХАРТИЯ НА БАНКНОТИТЕ

Банкнотите са изработени от хартия от чист памук. Чистата банкнота е твърда и шумяща (а не мека или гладка).

РЕЛЕФЕН ПЕЧАТ

Интаглио или изпъкнал печат създава релеф, който се използва при основното изображение и в някои части на лицевата страна на банкнотата.

Допълнителни релефни елементи за незрящи хора са разположени успоредно на дължината на банкнотата от 200 € или на ширината на банкнотата от 500 € (вижте изображенията на стр. 6).

ВОДЕН ЗНАК

Водният знак се получава, като се променя дебелината на хартията. Той може да бъде видян, когато банкнотата се държи срещу светлина. Преминаването между светлите и тъмните части на основното изображение е плавно. Поставете банкнотата на тъмна повърхност и светлите области ще потъмнеят. Този ефект е много лесен за забелязване при водния знак, изобразяващ номиналната стойност.

ОСИГУРИТЕЛНА НИШКА

Осигурителната нишка е вградена в хартията на банкнотата. Задръжте банкнотата срещу светлина – осигурителната нишка ще се появи като тъмна ивица. Думата „EURO“ и номиналната стойност могат да се видят изписани върху нишката с миниатюрен шрифт.

ЦИФРИ, ДОПЪЛВАЩИ СЕ СРЕЩУ СВЕТЛИНАТА

Частите от цифри, отпечатани от двете страни в горния ъгъл на банкнотата, се допълват изцяло и образуват число, съответстващо на номиналната стойност. Можете да видите цялото число, когато държите банкнотата срещу светлина.

ВОДЕН ЗНАК

ОСИГУРИТЕЛНА
НИШКА

ЦИФРИ,
ДОПЪЛВАЩИ
СЕ СРЕЩУ
СВЕТЛИНАТА

ЕВРОБАНКНОТИ

Основни защитни елементи

ХОЛОГРАМНА ЛЕНТА

Наклонете банкнотите от 5 €, 10 € и 20 € – изображението на холограмата се променя, преливайки се между номиналната стойност и символа „€“, на фон с цветовете на дъгата. Малки букви по краищата показват номиналната стойност.

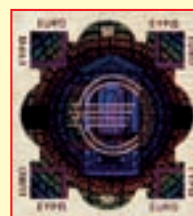
ХОЛОГРАМЕН СТИКЕР

Наклонете банкнотите от 50 €, 100 €, 200 € или 500 € – изображението на холограмата се променя, преливайки се между номиналната стойност на банкнотата и прозорец или врата. Върху фона можете да различите концентрични кръгове от тънки букви в цветовете на дъгата, движещи се от центъра към краищата на стикера.

ПЕРФОРАЦИИ

Задръжте банкнотата срещу светлина. На холограмната лента или стикер ще видите перфорации, които оформят символа „€“. Също можете да видите малки цифри, показващи номиналната стойност.

ХОЛОГРАМНА
ЛЕНТА

ХОЛОГРАМЕН СТИКЕР

ИРИДЕСЦЕНТНА (ЗЛАТИСТО-ПЕРЛЕНА) ИВИЦА

Наклонете банкнотите от 5 €, 10 € и 20 € и ще видите златисто-перлената ивица на обратната страна на банкнотата. На нея са показани номиналната стойност и символът „€“.

ИРИДЕСЦЕНТНА
ИВИЦА

ЧИСЛО С ПРОМЕНЯЩ СЕ ЦВЯТ

Наклонете банкнота от 50 €, 100 €, 200 € или 500 €. Едно от числата, съответстващи на номиналната стойност, от обратната страна на банкнотата ще промени цвета си от лилав в маслиненозелен или кафяв.

ЧИСЛО С ПРОМЕНЯЩ
СЕ ЦВЯТ

ЕВРОБАНКНОТИ

Допълнителни защитни елементи

С помощта на специализирани прибори като лупа или ултравиолетова лампа можете да проверите допълнителните защитни елементи.

- Микротекст
- Ултравиолетови характеристики (влакънца и мастило)

МИКРОТЕКСТ

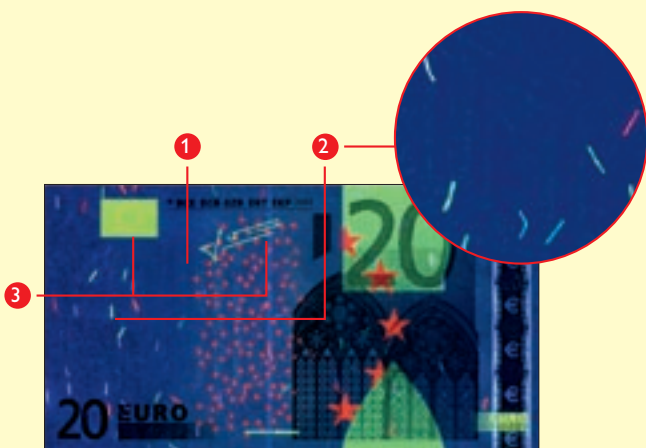
На някои места на банкнотата можете да видите надписи с миниатюрен шрифт. Текстът с големина 0,8 mm може да бъде прочетен и с невъоръжено око. Микротекстът, чиято големина е 0,2 mm, обаче, се вижда с невъоръженото око като тънка линия и може да се разчете с помощта на лупа. На истинска банкнота дори текст с такава големина е ясен и отчетлив.

УЛТРАВИОЛЕТОВИ ХАРАКТЕРИСТИКИ (ВЛАКЪНЦА И МАСТИЛО)

Проверете на ултравиолетова светлина следните характеристики:

- 1 Самата хартия не свети, т.е. не излъчва светлина и не флуоресцира.
- 2 В хартията се виждат влакънца, оцветени в червено, синьо и зелено.
- 3 На лицевата страна знамето на Европейския съюз изглежда зелено с оранжеви звезди. Подписът на председателя на ЕЦБ става зелен. Големите звезди и малките кръгове в центъра светят.
- 4 На обратната страна картата, мостът и номиналната стойност се виждат в жълто или зелено.

ИЗОБРАЖЕНИЯ НА ЕВРОБАНКНОТИ НА УЛТРАВИОЛЕТОВА СВЕТИНА

ЕВРОМОНЕТИ

Общи характеристики и защитни елементи

2€

Диаметър: 25,75 mm
Тегло: 8,50 g
Форма: кръгла
Цвят: външен пръстен – сребрист
вътрешен кръг – златист
Състав:
външен пръстен – мед-никел
трислоен вътрешен кръг –
никел-месинг, никел,
никел-месинг
Гурт: фино нарязан с надписи
(различни за отделните държави)

1€

Диаметър: 23,25 mm
Тегло: 7,50 g
Форма: кръгла
Цвят: външен пръстен – златист
вътрешен кръг – сребрист
Състав:
външен пръстен – никел-месинг
трислоен вътрешен кръг –
мед-никел, никел, мед-никел
Гурт: поредица от гладки и
нарязани сектори

50 ЦЕНТА

Диаметър: 24,25 mm
Тегло: 7,80 g
Форма: кръгла
Цвят: златист
Състав: сплав „Северно злато“
Гурт: вълнообразна форма

5 ЦЕНТА

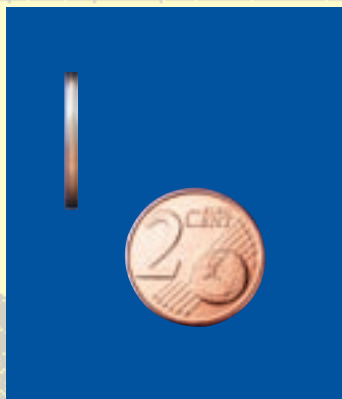
Диаметър: 21,25 mm
Тегло: 3,92 g
Форма: кръгла
Цвят: меден
Състав: стомана с медно покритие
Гурт: гладък

20 ЦЕНТА

Диаметър: 22,25 mm
Тегло: 5,74 g
Форма: „Испанско цвете“
Цвят: златист
Състав: сплав „Северно злато“
Гурт: гладък с напречни
вдълбнатини

2 ЦЕНТА

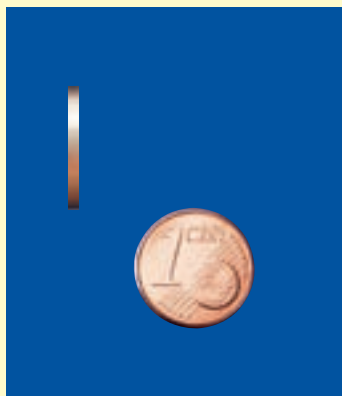
Диаметър: 18,75 mm
Тегло: 3,06 g
Форма: кръгла
Цвят: меден
Състав: стомана с медно покритие
Гурт: гладък с бразда по дължината

10 ЦЕНТА

Диаметър: 19,75 mm
Тегло: 4,10 g
Форма: кръгла
Цвят: златист
Състав: сплав „Северно злато“
Гурт: вълнообразна форма

1 ЦЕНТ

Диаметър: 16,25 mm
Тегло: 2,30 g
Форма: кръгла
Цвят: меден
Състав: стомана с медно покритие
Гурт: гладък

Съществуват осем купюри евромонети — 1, 2, 5, 10, 20, 50 цента и 1 € и 2 €. Всички те са различни по размер, тегло, състав, цвят и дебелина. Гуртовете им се различават според купюрата. Всяка една може лесно да бъде разпозната дори и от хора с увредено зрение.

ОБЩИ ЕВРОПЕЙСКИ СТРАНИ

На общите европейски страни на монетите са представени миниатюрни изображения на Европа заедно с 12-те звезди на Европейския съюз.

Вследствие на разширяването през 2004 г. изображенията на Европейския съюз върху монетите от 10, 20, 50 цента и от 1 € и 2 € бяха променени, така че да представят географските граници на Европа.

Монетите, на които е изобразен ЕС, съставен от 15-те държави-членки, продължават да бъдат законно платежно средство.

НАЦИОНАЛНИ СТРАНИ

Всяка държава е избрала национален символ или изображение за националните страни на евромонетите. За повече информация, вижте уебсайта на ЕЦБ: www.euro.ecb.eu. Монако, Сан Марино и Ватиканът емитират ограничено количество евромонети. Те също са законно платежно средство в еврозоната, но е малко вероятно да бъдат открити в обращение, тъй като са обект на колекционерски интерес.

Независимо от своите различни национални страни, всички евромонети могат да бъдат използвани навсякъде в еврозоната.

ЗАЩИТНИ ЕЛЕМЕНТИ

Монетите от 1 € и 2 € съдържат редица защитни елементи, например комбинацията от сребрист и златист цвят, както и надписът по гурта на монетата от 2 €, който е различен за отделните държави. Освен това специфичният метален състав на монетите от 1 € и 2 € и уникалните им магнитни характеристики правят по-сигурно използването им в автоматичните машини за продажба на стоки.

ВЪЗПОМЕНАТЕЛНИ МОНЕТИ

Всяка държава в еврозоната, включително Монако, Сан Марино и Ватиканът, може да емитира веднъж годишно възпоменателна монета от 2 €. Тези монети имат същите характеристики и същата обща европейска страна като нормалните монети от 2 €. На националната им страна обаче има възпоменателен мотив.

Те са законно платежно средство в цялата еврозона, т.е. могат да бъдат използвани и трябва да бъдат приемани както всички други евромонети.

НУМИЗМАТИЧНИ МОНЕТИ

Нумизматичните монети не са предназначени за използване в обращение. Те са платежно средство единствено в страната, в която са емитирани. Техните изображения и номинални стойности се различават от обикновените и възпоменателните евромонети. Характеристиките на нумизматичните монети като цвят, диаметър или тегло, се различават значително от тези на монетите в обращение.

СЪМНИТЕЛНИ И ПОВРЕДЕНИ БАНКНОТИ

Мерки, предприети от ЕЦБ и националните централни банки

Еврото се счита за стабилна валута не само в Европа, но и в целия свят. В резултат на това то е обект на нежелано внимание от страна на фалшификаторите. Въпреки че защитните елементи на еврото го правят една от най-защитените валути в света, все пак малък брой фалшиви банкноти се откриват в паричното обращение.

Точният брой на фалшивите банкноти, изтеглени от паричното обращение, се публикува на всеки шест месеца на уебсайта на ЕЦБ. Той представлява твърде незначителна част спрямо общия брой истински банкноти в обращение и не дава поводи за притеснение – необходимо е само да бъдете бдителни.

Фалшивите банкноти се изпращат до Националния център за анализ в съответната държава. Ако е налице нов тип фалшификат, той се изпраща до Центъра за анализ на фалшификатите в ЕЦБ, където се извършва подробен технически анализ и класификация. Съответните технически и статистически данни се съхраняват в централна база данни, която се управлява също от ЕЦБ. Познатите типове фалшификати се съхраняват на национално ниво заедно със съответните статистически данни, които се въвеждат в централната база данни.

ЕЦБ създаде уебсайт с ограничен достъп – „Euro Check Web Site“, който помага за проверка на съмнителни банкноти и е предназначен за правоприлагащи органи, финансови институции и лица, боравещи професионално с пари в брой. За повече информация вижте <https://ecws.ecb.europa.eu>.

С фалшивите монети се постъпва до голяма степен по същия начин. Държавите-членки създадоха във Франция Европейски център за анализ на евромонети. Техническите и статистическите данни за фалшиви монети се съхраняват в същата централна база данни, като информацията за фалшиви банкноти. Наличната в базата данни информация е достъпна за полицейските части, участващи в борбата срещу фалшифицирането.

За да получите повече информация за конкретните действия, които да предприемете във вашата държава, се обърнете към националната централна банка. Данните за връзка ще намерите на страници 22 и 23 от настоящото ръководство.

Обработка на евробанкноти за последваща употреба в паричното обращение от лица, боравещи професионално с пари в брой

Всички организации, които работят с пари в брой на професионална основа, като банки, дружества за транспортиране на пари или обменни бюра, са правно задължени* да изтеглят от обращение получените от тях евробанкноти и монети, за които знаят или имат основание да считат, че са фалшификати. Те са длъжни да ги предадат на компетентните национални органи. В противен случай могат да бъдат санкционирани.

Съгласно Рамката за обработка на банкноти за последваща употреба**, дружествата могат да върнат в обращение евробанкноти само ако те са проверени в съответствие с европейските стандарти. Проверките играят важна роля за отстраняването на фалшификати, съмнителни, повредени или замърсени банкноти, негодни за налично-паричното обращение. Това допринася за осигуряване на своевременното изтегляне на фалшивите банкноти и за доброто качество на банкнотите в обращение. Ако по изключение дружествата не използват банкнотопроцесорни машини за проверка на банкноти, те трябва да извършат ръчна проверка за истинност и годност преди да ги върнат в паричното обращение.

По-долу са представени някои примери за банкноти, които не могат да бъдат върнати в обращение. Те трябва да се изпратят в националните централни банки.

Замърсена банкнота

Цялата банкнота е замърсена

Банкнота с петно

Петното покрива повърхност от минимум 3 mm²

Банкнота с поставен надпис

Белязана банкнота, например с цифри или букви

Избелена банкнота

Видимо липсващо мастило върху част или върху цялата банкнота, например при изпиране на банкнота

Повредена банкнота

Налице е поне един физически дефект, например скъсана по края банкнота, с дупка или липсващи части, или с повредени няколко защитни елемента

Поправяна банкнота

Части от една банкнота са съединени с тиксо или лепило

* Съгласно Регламент (ЕО) № 1338/2001 на Съвета от 28 юни 2001 г. относно определяне на необходимите мерки за защита на еврото срещу фалшифициране.

** За повече информация относно Рамката за обработка на банкноти за последваща употреба, която регламентира повторното пускане в обращение на банкноти, вж. рубрика *The Euro* на уебсайта на ЕЦБ – www.euro.ecb.eu.

СЪМНИТЕЛНИ И ПОВРЕДЕНИ БАНКНОТИ

Какво да предприемете, ако получите съмнителна банкнота

В идеалния случай, преди това да е станало, се осведомете от вашия пряк ръководител за фирмените правила по отношение на съмнителните банкноти и действията, които следва да се предприемат. Как да постъпите обаче, ако ви подадат банкнота, чиято хартия е различна на пипане или отпечатаното изображение изглежда неточно?

Ето няколко съвета:

- **Не влизайте в спор с клиента.**
- **Уведомете клиента, че трябва да говорите с вашия ръководител или със служител по сигурността, но се уверете, че клиентът може да вижда банкнотата през цялото време, за да избегнете евентуални оплаквания впоследствие.**
- **Повикайте вашия ръководител или служителя по сигурността, за да говори с клиента.**
- **Постарайте се да запомните как изглежда клиентът.**
- **Ако е възможно, не връщайте банкнотата на клиента.**
- **Ако той/тя си тръгне с лек автомобил, запишете регистрационния номер и марката на автомобила.**
- **Свържете се с полицията.**
- **Веднага предайте съмнителната банкнота на вашия ръководител или на служителя по сигурността, за да я предаде на полицията.**
- **Не предприемайте рисковани действия – постарайте се да сте в безопасност през цялото време.**

Ако се съмнявате, че дадена банкнота е фалшификат, не приключвайте транзакцията, вместо това трябва да задържите банкнотата и да издадете разписка за нея на клиента.

Тъй като фалшивите банкноти нямат абсолютно никаква стойност, бъдете постоянно бдителни.

Прокарването в обращение на банкнота, за която считате или знаете, че е фалшива, е престъпление.

Какво да направите с негодните или повредени евробанкноти*

Националните централни банки от еврозоната и много търговски банки заменят негодни или повредени евробанкноти, ако:

- предявите повече от 50 % от банкнотата;
- предявите 50 % или по-малко от 50 % от банкнотата, но трябва да докажете, че липсващите части са унищожени.

За да бъде заменена негодна или повредена банкнота, трябва да се представи:

- документ за самоличност (в случай на съмнение относно правото на собственост на заявителя върху банкнотите или относно тяхната истинност);
- писмено обяснение относно причината за повреждането и за мястото, където се намират липсващите части на банкнотата; и
- писмено обяснение относно естеството на петното, на замърсяването или на течността, с която е напоена, когато се представя банкнота с мастилени петна, замърсена или напоена с някаква течност.

Доставчик на услуга по транспортиране на пари в брой или търговска банка трябва да представи допълнително:

- писмена декларация за причината и естеството на повредата на банкнотата, когато тя е оцветена (например с червена боя) в резултат от активирано устройство против кражба.

За да получите повече информация за конкретните действия, които да предприемете във вашата държава, се обърнете към националната централна банка. Данните за връзка ще намерите на страници 22 и 23 от настоящото ръководство.

* Съгласно решение на ЕЦБ/2003/4 от 20 март 2003 година относно купюрите, спецификациите, възпроизвеждането, замяната и изтеглянето от обращение на евробанкноти.

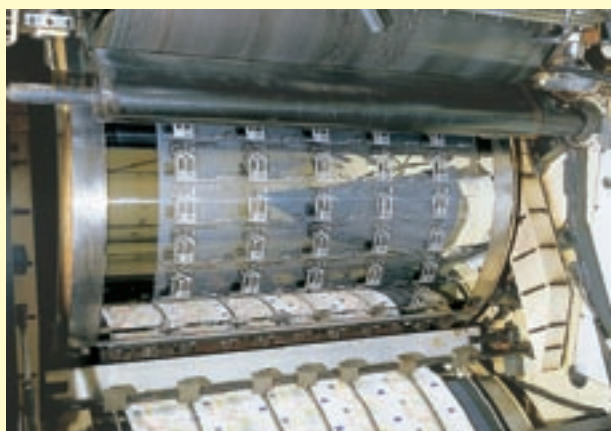
ОТПЕЧАТВАНЕ НА БАНКНОТИ

Съществуват два вида машини за отпечатване на банкноти – за листов и ролен печат. Машините за листов печат се използват от повечето печатници, които произвеждат евробанкноти. Те са отделни машини (вж. изображенията по-долу), за разлика от машините за ролен печат, които се захранват непрекъснато с хартиени ролки и извършват различните етапи на отпечатване едновременно.

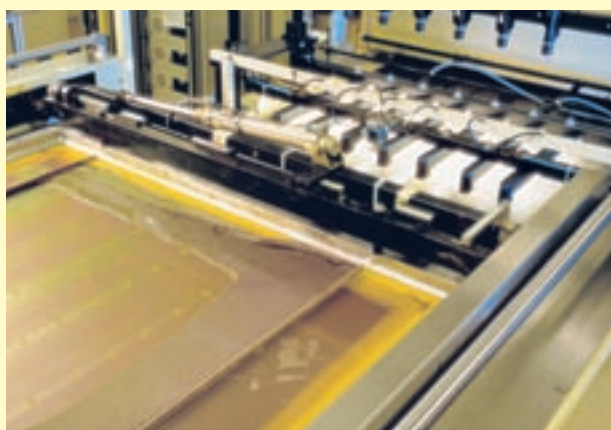
ОФСЕТОВ ПЕЧАТ

Този процес включва едновременно отпечатване на офсетовите изображения върху лицевата и обратната страна на банкнотите. Печатните плаки пренасят мастилото върху хартията посредством офсетов цилиндър. При офсетовия печат се използват няколко отделни плаки с различни цветове, напаснати в регистър с голяма точност, за да се получи ясно изображение с високо качество. Изображенията от фона на лицевата страна и всички изображения на обратната страна на банкнотите са отпечатани с офсетов печат.

ИНТАГЛИО ПЕЧАТ

При интаглио печата мастилото се излива във вдлъбнатини, гравирани върху плаката. Когато плаката влиза в контакт с хартията, мастилото се пренася с голям натиск върху хартията, за да се получи релефен (изпъкнал) печат. С интаглио се отпечатват елементи само на лицевата страна на банкнотите. Релефен печат може да бъде открит единствено на лицевата страна на банкнотата, например при изображението на прозореца или вратата.

СИТОПЕЧАТ

При машината за ситопечат мастилото преминава през свободните отвори на матрицата (ситото). Иридесцентната ивица и числото с променящ се цвят се отпечатват по този начин.

АПЛИКИРАНЕ НА ХОЛОГРАФСКО ФОЛИО

Холограмната лента или стикер се поставят върху банкнотата чрез топъл печат.

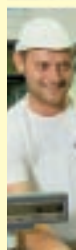
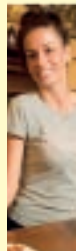
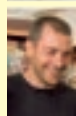
ВИСОК ПЕЧАТ

Серийните номера на банкнотите се отпечатват с помощта на номератори.

КОНТРОЛ НА КАЧЕСТВОТО

При серийното производство е възможно понякога да се появят дефекти. Преди да се опаковат, банкнотите се проверяват за дефекти. В много печатници освен ръчен и визуален контрол, автоматизирани системи за контрол извършват проверки на всяка отделна банкнота.

ИНФОРМАЦИЯ ЗА ВРЪЗКА

European Central Bank

Kaiserstraße 29
60311 Frankfurt
Germany
Tel.: +49 69 1344 0
Fax: +49 69 1344 6000
info@ecb.europa.eu
www.euro.ecb.eu

Danmarks

Nationalbank

Havnegade 5
1093 København K
Danmark
Tlf.: +45 33 63 70 00
Fax: +45 33 63 71 03
info@nationalbanken.dk
www.nationalbanken.dk

Banco de España

Departamento de Emisión y Caja
Centro Nacional de Análisis
Alcalá 48, 28014 Madrid
España
Tel.: +34 91 338 6332/6319
Fax: +34 91 338 6887
emisionycaja@bde.es
www.bde.es

Deutsche Bundesbank

Falschgeldstelle
Hegelstraße 65
55122 Mainz
Deutschland
Tel.: +49 6131 377 4488
Fax: +49 6131 377 4499
nccde@bundesbank.de
www.bundesbank.de

Banque de France

31, rue Croix des Petits Champs
75001 Paris
France
Tél.: +33 1 42 92 42 92
Fax: +33 1 42 92 45 52
euro-formation@banque-france.fr
www.banque-france.fr

Nationale Bank van België / Banque Nationale de Belgique

Berlaimontlaan/Boulevard de
Berlaimont 14
1000 Brussel/Bruxelles
België/Belgique
Tel./Tél.: +32 2 221 45 45
Fax: +32 2 221 30 91
cashdepartment@nbb.be
www.nbb.be

Eesti Pank

Estonia pst 13
15095 Tallinn
Eesti
Tel.: +372 66 80 719
Fax: +372 66 80 954
info@eestipank.ee
www.eestipank.info

Banca d'Italia

via Nazionale, 91
00184 Roma
Italia
Tel. +39 06 4792 3782
Fax +39 06 4792 3896
nccit@bancaditalia.it
www.bancaditalia.it

Българска народна банка

Пл. „Княз Александър I“ № 1
1000 София
България
Тел.: +359 2 91459
Факс: +359 2 9802425
press_office@bnbank.org
www.bnb.bg

Central Bank & Financial Services Authority of Ireland

PO Box No 61, Sandyford
Dublin 16
Ireland
Tel.: +353 1 2198818
Fax: +353 1 2956536
nccie@centralbank.ie
www.centralbank.ie

Κεντρική Τράπεζα της Κύπρου Central Bank of Cyprus

80 Kennedy Avenue
1076 Nicosia
Cyprus
Tel.: +357 22 71 41 00
Fax: +357 22 37 81 53
cbcinfo@centralbank.gov.cy
www.centralbank.gov.cy

Česká národní banka

Na Příkopě 28
115 03 Praha 1
Česká republika
Tel.: +420 800 160 170,
+420 224 413 585
Fax: +420 224 412 179
info@cnb.cz
www.cnb.cz

Τράπεζα της Ελλάδος Bank of Greece

Cash Department
341, Messogion Avenue
152 31 Halandri
Greece
Tel.: +30 210 670 9510
Fax: +30 210 670 9195
Dep.cash@bankofgreece.gr
www.bankofgreece.gr

Latvijas Banka

K. Valdemāra ielā 2a
Rīgā, LV-1050
Latvijā
Tāl.: +371 670 22 300
Fakss: +371 670 22 420
info@bank.lv
www.bank.lv

Lietuvos bankas

Gedimino pr. 6
01103 Vilnius
Lietuva
Tel. +370 5 268 00 29
Faks. +370 5 268 81 24
info@lb.lt
www.lb.lt

Banque centrale du Luxembourg

2, boulevard Royal
2983 Luxembourg
Luxembourg
Tél.: +352 4774 1
Fax: +352 4774 4910
info@bcl.lu
www.bcl.lu

Magyar Nemzeti Bank

1850 Budapest
Szabadság tér 8-9.
Magyarország
Tel.: +36 1 428 2600
Fax: +36 1 428 2569
info@mnbb.hu
www.mnbb.hu

Bank Ċentrali ta' Malta / Central Bank of Malta

Pjazza Kastilja, Valletta
VLT 1060
Malta
Tel.: +356 2550 0000
Fax: +356 2550 2500
CSU@centralbankmalta.com
www.centralbankmalta.com

De Nederlandsche Bank

Westeinde 1
Postbus 98
1000 AB Amsterdam
Nederland
Tel.: 0800-020 10 68
(gratis)
Fax: +31 20 524 2500
info@dnb.nl
www.dnb.nl

Oesterreichische Nationalbank

Otto-Wagner-Platz 3
1090 Wien
Österreich
Tel.: +43 1 404 20 6666
Fax: +43 1 404 20 6698
bargeld@oenb.at
www.oenb.at

Narodowy Bank Polski

ul. Świętokrzyska 11/21
00-919 Warszawa
Polska
Tel.: +48 22 653 10 00
Fax: +48 22 620 85 18
nbp@nbp.pl
www.nbp.pl

Banco de Portugal

Departamento de Emissão
e Tesouraria, Complexo do
Carregado, Apartado 81
2584-908 Carregado
Portugal
Tel.: +351 263 856 514
Fax: +351 263 858 461
cncontrafaccoes@bportugal.pt
www.bportugal.pt

Banca Națională a României

Lipscani 25
030031 Bucharest
România
Tel.: +40 21 307 01 51
Fax: +40 21 312 35 66
razvan.dumitriu@bnro.ro
www.bnro.ro

Banka Slovenije

Slovenska cesta 35
1000 Ljubljana
Slovenija
Tel.: +386 1 471 91 00
Faks: +386 1 471 97 28
ncc-si@bsi.si
www.bsi.si

Národná banka Slovenska

Imricha Karvaša 1
813 25 Bratislava
Slovensko
Tel.: +421 2 5787 2713
Fax: +421 2 5787 1170
webmaster@nbs.sk
www.nbs.sk

Suomen Pankki – Finlands Bank

Snellmaninaukio/Snellmansplatsen
00170 Helsinki/Helsingfors
Suomi/Finland
Puh/Tel.: +358 10 8311
Faksi/Fax: +358 9 658424
info@bof.fi
www.suomenpankki.fi
www.finlandsbank.fi

Sveriges Riksbank

103 37 Stockholm
Sverige
Tel.: +46 8 787 0000
Fax: +46 8 21 0531
info@riksbank.se
www.riksbank.se

Bank of England

Threadneedle Street
London EC2R 8AH
United Kingdom
Tel.: +44 20 7601 4878
Fax: +44 20 7601 5460
enquiries@bankofengland.co.uk
www.bankofengland.co.uk

ЕВРОПЕЙСКА ЦЕНТРАЛНА БАНКА
BANCO CENTRAL EUROPEO
EVROPSKÁ CENTRÁLNÍ BANKA
DEN EUROPÆISKE CENTRALBANK
EUROPÄISCHE ZENTRALBANK
EUROOPA KESKPAHK
ΕΥΡΩΠΑΪΚΗ ΚΕΝΤΡΙΚΗ ΤΡΑΠΕΖΑ
EUROPEAN CENTRAL BANK

BANQUE CENTRALE EUROPÉENNE
BANC CEANNAIS EORPACH
BANCA CENTRALE EUROPEA
EIROPAS CENTRĀLĀ BANKA
EUROPOS CENTRINIS BANKAS
EURÓPAI KÖZPONTI BANK
BANK ĊENTRALI EWROPEW

EUROPESE CENTRALE BANK
EUROPEJSKI BANK CENTRALNY
BANCO CENTRAL EUROPEU
BANCA CENTRALĂ EUROPEANĂ
EURÓPSKA CENTRÁLNĀ BANKA
EVROPSKA CENTRALNA BANKA
EUROOPAN KESKUSPANKKI
EUROPEISKA CENTRALBANKEN

EUROSYSTEM